



**KLAGANDE OCH MOTPART**

Konsumentverket

**MOTPART OCH KLAGANDE**

Busfabriken AB, 556801-2321

Ombud: Advokat Magnus Myrbäck Ivarsson och biträdande jurist  
Alexandre Toledo

**ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten i Karlstads dom den 30 maj 2022 i mål nr 844-21, se  
bilaga A

**SAKEN**

Sanktionsavgift

---

**KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE**

Kammarrätten bestämmer att Busfabriken AB ska betala en sanktionsavgift  
om totalt 500 000 kr.

---

**YRKANDEN M.M.**

*Konsumentverket* yrkar att kammarrätten ålägger Busfabriken AB (Bus-  
fabriken) att betala en sanktionsavgift om 1 500 000 kr och anför följande.

Busfabriken har brutit mot produktsäkerhetslagen (2004:451), förkortad  
PSL, genom att tillhandahålla farlig vara i form av lekredskap (studs-  
mattor/studsredskap) som inte uppfyllt kraven på säkerhet i den mening som  
krävs enligt 7 § PSL samt säkerhetskraven i lekredskapsstandarden EN  
1176. De studsmattor som Busfabriken tillhandahållit var behäftade med tre

allvarliga fel i form av bristande kantskydd/vaddering, farliga öppningar, samt åtkomst till utrymmet under studs mattorna.

Vad gäller studsredskapens kantskydd/vaddering så har det vid besiktningen i november 2020 förelegat brister som aktualiserat samma typ av säkerhetsrisker som vid den tidigare besiktningen i juni 2019, dvs. risk för personskada i samband med fall eller landning på ställen där metall funnits exponerad i studsredskapet. Att det vid den senare besiktningen varit fråga om blottad metall på andra ställen än vid den föregående besiktningen har, i motsats till förvaltningsrättens bedömning, ingen betydelse i sammanhanget då det rör sig om samma typ av säkerhetsrisk. Användare av studsredskapet har med lätthet vid hög fart kunnat falla ut på plattformarna från själva studsområdet eftersom dessa är belägna i direkt anslutning till de indelade studsområdena. Oavsett när de av besiktningsmannen dokumenterade bristerna i november 2020 uppstod så har Busfabriken, genom den föregående besiktningen i juni 2019, haft vetskap om att studsredskapen inte fått vara behäftade med sådana brister som medfört att det funnits risk för att landa på metall.

I denna del hänvisas även till den olycka som inträffat på en annan av Busfabrikens anläggningar, i Malmö, där en pojke fick uppsöka sjukvård efter att ha fallit ut i mittgången, dvs. utanför studsområdet. Denna olycka styrker att det är minst lika viktigt att metallen på plattformarna, i likhet med metallen närmast runt själva studsduken, har ordentlig vaddering som sitter väl fast.

Förutom de konstaterade bristerna i besiktningsprotokollet från november 2020 ska den bild som bifogats anmälan föreställande ett blått kantskydd, som gått att vika upp vid fototillfället några dagar efter olyckan i oktober 2020, tillmätas ett högt bevisvärde. Det ska överhuvudtaget inte gå att vika upp vadderingen på det sätt som framgår av bilden. Förutom att kantskyddet

varit löst, framgår även att stålbalken inunder inte varit inklädd med vadder-  
ring, vilket innebär att studsredskapet omöjligen kan anses ha varit säkert att  
tillhandahålla.

Busfabriken har agerat oaktsamt då bolaget utfört otillräckliga åtgärder och  
kontroller för att förhindra uppkomsten av samma säkerhetsrisk, alternativt  
har Busfabriken efter besiktningen i juni 2019 underlåtit att fullständigt åtgärda  
bristerna avseende kantskyddet/vadderingen.

Det är vidare ett faktum att det vid besiktningen i november 2020 kvarstått  
en farlig öppning i trappan till studsredskapen. Detta trots att Busfabriken i  
och med den tidigare besiktningen vetat om att öppningar med vissa mått  
inte får förekomma någonstans i utrustningen. I motsats till vad förvalt-  
ningsrätten anfört har det inte krävts ett specialverktyg för att identifiera  
öppningen, utan Busfabriken har med enkelhet kunnat mäta öppningen med  
ett vanligt måttband. Busfabriken har även mot bakgrund av tidigare besikt-  
ningar genom åren haft kunskap om vikten av att farliga öppningar inte får  
förekomma någonstans i en anläggning av aktuellt slag.

Besiktningsmannen hade aldrig antecknat felet i besiktningsprotokollet som  
upprättades i november 2020 om det inte hade varit möjligt för barn att  
alltjämt ta sig in under studsmattorna. Detta fel innebär att om ett barn väl  
tagit sig in till utrymmet under studsmattorna föreligger en risk för allvarlig  
skada.

Förvaltningsrätten har bestämt sanktionsavgiften till ett alltför lågt belopp.  
Det har i förevarande fall varit fråga om en överträdelse från Busfabrikens  
sida som involverat tre typer av allvarliga risker beträffande den vara som  
tillhandahållits, risker som var för sig bör betinga en sanktionsavgift om  
500 000 kr. Oavsett den av Busfabriken angivna omsättningsminskningen

under år 2020, har inte framkommit annat än att den yrkade sanktionsavgiften ligger väl inom ramen för takbeloppet om tio procent av årsomsättningen.

*Busfabriken* yrkar i första hand att kammarrätten ska avvisa Konsumentverkets talan eller lämna talan utan avseende i den del talan grundas på påstådd brist hänförligt till plastpanelen som omger studsmattorna (åtkomst till utrymme under studsmattorna). I andra hand yrkas att kammarrätten beslutar att en sanktionsavgift inte ska utdömas. I tredje hand yrkas att sanktionsavgiften ska bestämmas till ett lägre belopp än 100 000 kr. *Busfabriken* anför följande.

Konsumentverkets talan har under processen justerats till att omfatta nya påståenden om brister som Konsumentverket sökt lägga till grund för samma yrkande om påföljd. Konsumentverkets talan såvitt avser påstådd brist avseende plastpanelen utgör en otillåten taleändring. Denna grund för sanktionsavgift framgår inte av Konsumentverkets ansökan. Anmärkningen om plastpanelen runt studsmattorna – och som Konsumentverket menar ger åtkomst till utrymmet under studsmattorna – innebär inte heller en överträdelse av PSL. Den yta som uppstår då platspanelen lyfts är mycket liten och det har inte varit möjligt för ett barn att ta sig under studsmattorna. Eventuell överträdelse av PSL beror inte på uppsåt eller oaktsamhet.

Vad gäller kantskydden runt mattorna så har Konsumentverket åberopat fyra påstådda bevis till stöd för antagandet om att dessa inte suttit fast. Varken skadeanmälan som bifogades ansökan, föräldrarnas uppgifter eller bilderna som togs därefter visar emellertid att kantskydden inte suttit fast. De bilder som skickats in visar endast att vissa kantskydd kunnat lyftas 5–10 cm och det är oklart var dessa kantskydd varit placerade.

Anmärkningen avseende en yta mellan korridor och trappuppgång utgör ett nytt B-fel som upptagits i besiktningsutlåtande i november 2020. Detta B-

fel kan inte anses utgöra en överträdelse av 7 § PSL. Busfabriken kan i vart fall inte anses ha agerat oaktsamt eftersom detta var en ny brist som bolaget inte haft insikt om innan besiktningen i november 2020.

Vad gäller den anmärkning som avser öppningen i trappuppgången är en objektiv beskrivning av händelseförloppet att besiktningsmannen har gjort ett ofullständigt arbete vid besiktningen i juni 2019 och inte identifierat öppningen på baksidan av trappuppgången som en säkerhetsbrist. Busfabriken åtgärdade bristen omedelbart efter att denna identifierats vid besiktningen i november 2020. Det vore oskäligt att bestraffa Busfabriken för att bolaget saknat insikt om en brist som också besiktningsmannen har missat. Bolaget har i vart fall inte varit oaktsam i denna del eftersom denna säkerhetsrisk varit svår att identifiera och vid tidigare besiktningar också har missats av besiktningsmannen.

Om det anses föreligga skäl för utdömande av sanktionsavgift ska denna stå i proportion till överträdelsens allvarlighetsgrad. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till att Busfabriken åtgärdat samtliga anmärkningar i besiktningsutlåtandet från juni 2019. Busfabriken har även i direkt anslutning till besiktningen från november 2020 avhjälpt den nya anmärkningen som påtalats i samband därmed. Hänsyn bör även tas till att Busfabrikens ekonomiska förmåga kraftigt reducerades på grund av pandemin. Busfabrikens årsomsättning år 2020 reducerades med 57 procent i förhållande till det räkenskapsår som Konsumentverket lagt till grund för sin talan.

## **SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE**

### **Busfabrikens förstahandsyrkande om avvisning**

Busfabriken yrkar i första hand att Konsumentverkets talan ska avvisas i den del den grundas på påstådd brist hänförlig till plastpanelen som omger studsmattornas ställning (åtkomst till utrymmet under studsmattorna). Detta

eftersom Busfabriken anser att Konsumentverket, genom att åberopa denna omständighet, har gjort en otillåten taleändring.

Saken i målet är huruvida Busfabriken ska åläggas en sanktionsavgift på grund av att bolaget, enligt Konsumentverket, till följd av oaktsamhet, brutit mot 7 § PSL, genom att i sin verksamhet tillhandahålla lekredskap som inte uppfyller tillämpliga säkerhetskrav. Samtliga omständigheter som Konsumentverket åberopat hänför sig till samma plats, tidsperiod och avser lekredskap på anläggningen. Den aktuella bristen framgår dessutom av det besiktningsprotokoll som upprättades den 3 december 2020 som Konsumentverket bilagerat till sin ansökan. Den omständigheten att Konsumentverket först senare i processen hos förvaltningsrätten uttryckligen åberopade denna brist som grund för utdömande av sanktionsavgift medför inte enligt kammarrättens mening att saken i målet ändras. Något hinder föreligger således inte att beakta denna påstådda brist vid prövningen om sanktionsavgift ska utdömas. Busfabrikens yrkande om att Konsumentverkets talan i denna del ska avvisas eller lämna den utan avseende kan därför inte vinna bifall.

### **Farlig vara enligt produktsäkerhetslagen**

#### *Inledning*

Frågan i målet är om Busfabriken har tillhandahållit en vara som inte är säker enligt PSL och därför ska åläggas att betala en sanktionsavgift. Det är den som tillhandahåller en vara som är ansvarig för att denna är tillräckligt säker. Det innebär att näringsidkaren – i det här fallet Busfabriken – är skyldig att försäkra sig om att gällande regler och standarder för de lekredskap som tillhandahålls är uppfyllda.

Konsumentverket menar att Busfabriken på grund av oaktsamhet brutit mot 7 § PSL genom att på Busfabriken i Norrköping tillhandahålla studs mattor

som haft bristande kantskydd/vaddering, farliga öppningar där huvud eller hals kan fastna, samt där det varit möjligt för barn att ta sig in i utrymmet under studsmattorna. Frågan blir därmed om Konsumentverket visat att dessa brister förelegat och om de medfört att Busfabriken tillhandahållit en farlig vara enligt PSL. För att kunna döma ut en sanktionsavgift krävs även att Busfabriken brutit mot PSL uppsåtligt eller på grund av oaktsamhet.

#### *Kantskydd/vaddering*

Busfabriken i Norrköping öppnade 2008 och har sedan dess bedrivit verksamhet i form av lekland, i vilket det bland annat finns en anordning som innehåller flera studsmattor. Enligt avsnitt 4.8 i svensk standard SS-EN 13219:2008 ska hela upphängningsramen och fjädringssystemet för studsmattor vara täckta av vadderade skydd. Skydden ska vara i kontrasterande färg till studsmattan och vara säkert fästa. SS-EN 13219:2008 är en sådan svensk standard som ska beaktas vid prövningen av om en vara är säker.

Av besiktningsprotokoll upprättad den 14 juni 2019 framgår att skydden runt hoppdukarna var lösa samt att det fanns risk att landa på stålställningen. Bristen bedömdes medföra risk för allvarlig skada alternativt stor risk för mindre skada (A-fel). Det framgår inte annat än att studsmattorna var i bruk vid denna besiktning. Bolaget har till Konsumentverket uppgett att dessa brister åtgärdats omedelbart efter besiktningen.

Vid den besiktning som genomfördes den 26 november 2020 kvarstod inte bristen avseende kantskydden, däremot framgick att det stötdämpande underlaget på stålrören mellan näten och de stötdämpande mattorna inte var verifierbara, samt att stötdämpande underlag på plattformarna saknas eller inte var verifierbara. På bilderna till besiktningsprotokollet syns exponerad metall i nära anslutning till studsmattorna. Denna brist bedömdes medföra mindre risk för mindre skada alternativt stor risk för liten skada (B-fel).

Utredningen i målet ger därvid stöd för att det i vart fall vid två besiktnings-tillfällen – utan någon mellanliggande besiktning – funnits brister avseende stötdämpande material i anslutning till studs mattorna. Bristerna bedömdes av besiktningsmannen vid det senare tillfället medföra i vart fall viss risk för skada och vid det första tillfället medföra stor risk för skada. Det får vidare anses vara ett förutsebart lekbeteende hos barn att hoppa och leka även utanför studs mattans hoppduk. Kammarrätten bedömer därför att studs mattorna i detta avseende fört med sig mer än en låg risk för människors hälsa och säkerhet vid normal användning eller rimligen förutsebar användning.

När de konstaterade bristerna upptäcktes vid besiktningarna hade Busfabriken bedrivit sin verksamhet i över tio år och borde därför varit väl insatt i de krav på vadderande skydd som framgår av svensk lekredskapsstandard. Busfabriken har därför i vart fall agerat oaktsamt genom att tillhandahålla studs mattorna utan att säkerställa att de hade fullgod vaddering.

#### *Öppningar där huvud eller hals kan fastna*

Av besiktningsprotokoll upprättad den 14 juni 2019 framgår att det på flera ställen, mellan trappsteg, fanns ställen där huvud eller hals kunde fastna. Öppningar med en undre kant mer än 600 mm ovan lekytan får enligt protokollet ej vara mellan 89–230 mm. Vid besiktningen den 26 november 2020 kvarstod en öppning på baksidan av trappan där huvud eller hals kunde fastna. Bristerna bedömdes vid båda tillfällena medföra risk för allvarlig skada alternativt stor risk för mindre skada (A-fel). Bristerna står dessutom i strid med lekredskapsstandarden SS-EN 1176-1:2017. Studs mattorna har därför i denna bemärkelse varit behäftade med sådana brister som medfört mer än en låg risk för människors hälsa och säkerhet.

Busfabriken anför att den kvarstående bristen i november 2020 inte uppstått på grund av uppsåt eller oaktsamhet eftersom det uppstått ett missförstånd



mellan besiktningsmannen och bolaget om vilka ställen som behövde åtgärdas vid besiktningen i juni 2019. Busfabriken menar vidare att det krävs ett särskilt verktyg för att kunna mäta öppningarna. Kammarrätten konstaterar emellertid att det varit möjligt för Busfabriken att med hjälp av ett vanligt måttband mäta öppningarna i trappan. Bolaget hade dessutom vid besiktningen i juni 2019 fått information om att öppningar med en undre kant mer än 600 mm ovan lekytan inte får vara mellan 89–230 mm eftersom det annars finns risk att huvud eller hals fastnar. Bolaget borde därefter självständigt kunnat identifiera samtliga öppningar där denna brist funnits. Att det inte skett visar på en brist i verksamhetens säkerhetsrutiner. Den omständighet att besiktningsmannen inte uttryckligen pekat ut en viss öppning som farlig befriar inte Busfabriken från sitt säkerhetsansvar. Busfabriken har därför agerat oaktsamt genom att tillhandahålla studs mattorna utan att säkerställa att det inte fanns några öppningar där det fanns risk för huvud eller hals att fastna.

#### *Åtkomst till utrymmet under studs mattorna*

Förvaltningsrätten har, avseende åtkomst till utrymmet under studs mattorna, bedömt att Busfabriken på grund av oaktsamhet tillhandahållit en farlig vara eftersom det i november 2020 varit möjligt för barn att komma in under studs mattorna. Kammarrätten gör samma bedömning som förvaltningsrätten i denna del.

#### **Sanktionsavgift**

Sammanfattningsvis finner kammarrätten att bolaget har brutit mot 7 § PSL genom att tillhandahålla studs mattor som varit behäftade med brister avseende stötdämpande vaddering, öppningar där huvud eller hals kan fastna, samt där det varit möjligt för barn att ta sig in under studs mattorna. De tillhandahållna studs mattorna har därför inte varit säkra och överträdelserna har i vart fall skett av oaktsamhet. Överträdelserna är inte ringa. Det finns därför grund för att ålägga bolaget att betala en sanktionsavgift.

När sanktionsavgiften fastställs ska, enligt 41 § första stycket PSL, särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. I bedömningen beaktar kammarrätten bland annat att de tillhandahållna lekredskapen riktar sig till barn samt att en del av bristerna kvarstår trots anmärkningar vid tidigare besiktning. Sanktionsavgiften bör bestämmas till ett förhållandevis högt belopp. Det som Busfabriken anført om en nedsättning av omsättningen som en följd av pandemin medför inte någon annan bedömning.

Kammarrätten anser att sanktionsavgiften skäligen ska bestämmas till 500 000 kr.

Det har inte kommit fram några omständigheter som innebär att det finns synnerliga skäl för att efterge sanktionsavgiften.

---

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Mattias Almqvist

Lennart Berglund  
referent

Viktor Arnesson Winkvist

/Nora Hollender



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I KARLSTAD**

**DOM**  
2022-05-30  
Meddelad i Karlstad

Mål nr  
844-21

**SÖKANDE**

Konsumentverket

**MOTPART**

Busfabriken AB, 556801-2321

Ombud: Advokaten Magnus Myrbäck Ivarsson och biträdande juristen  
Alexandre Toledo

**SAKEN**

Sanktionsavgift

---

**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten beslutar att Busfabriken AB ska betala en sanktionsavgift  
om 100 000 kr.

---

**BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.**

*Konsumentverket* ansöker om att förvaltningsrätten ska påföra Busfabriken AB en sanktionsavgift enligt produktsäkerhetslagen (200:451), förkortad PSL, om 1 500 000 kr.

*Bolaget* anser att förvaltningsrätten ska avslå Konsumentverkets ansökan, alternativt bestämma sanktionsavgiften till ett lägre belopp än det som Konsumentverket har yrkat.

*Förvaltningsrätten* har hållit muntlig förhandling i målet.

**PARTERNAS TALAN**

Parterna anför sammanfattningsvis följande.

*Konsumentverket*

Bolaget har i vart fall av oaktsamhet brutit mot 7 § PSL genom att i sin verksamhet tillhandahålla lekredskap i form av studsmattor som inte har uppfyllt kraven i på säkerhet i den mening som krävs enligt denna bestämmelse samt säkerhetskraven i lekredskapsstandarden SS-EN 1176.

Bolagets lekland i Norrköping ingick i Konsumentverkets dokumentkontroll avseende lekland 2019. Det besiktningsprotokoll från juni 2019 som Konsumentverket då fick in från bolaget visade att bolagets studsmattor hade allvarliga säkerhetsbrister form av både s.k. A-fel och B-fel. Med A-fel avses enligt standarden fel som kan medföra risk för allvarlig skada, alternativt kan medföra stor risk för mindre skada. B-fel är sådana fel som kan medför mindre risk för mindre skada, alternativt stor risk för liten skada.

Av besiktningsprotokollet framgick bl.a. att kantskydd runt studsmattornas hoppdukar var lösa, vilket enligt noteringarna i protokollet innebar en risk för att landa på stålställningen. Vidare framgick att det i trappan upp till studsmattorna fanns farliga öppningar mellan trappsteg där barns huvud kunde fastna. Därtill angavs att det fanns åtkomst till utrymmet under studsmattan, där det ska vara låst för icke-behöriga personer.

Dessa tre fel angavs som A-fel. Därutöver angavs även ett antal B-fel. Det har även funnits andra frågor kring studsmattorna som Konsumentverket har hanterat i ett separat ärende. I skrivelse den 6 juli 2019 uppgav bolaget för Konsumentverket att alla A-fel hade åtgärdats efter besiktningen.

Den 4 oktober 2020 mottog Konsumentverket en anmälan avseende ett barn som hade drabbats av en allvarlig överarmsfraktur då denne landat på metall i en av studsmattorna i bolagets anläggning. Olyckan inträffade den 1 oktober 2020 och har lett till skada som kräver lång rehabilitering. Av anmälan till Konsumentverket framgår att barnet landat på metall i studsmattan. Vidare finns i anmälan en notering om att studsmattorna var väldigt slitna samt att det är metall runt hela studsmattan. I anmälan har det också antecknats att det finns risk för andra barn att skada sig på samma plats som den aktuella olyckan inträffade. En av barnets föräldrar har även noterat att det varit samma vaddering på olycksplatsen så länge familjen besökt anläggningen och att vadderingen varit väldigt sliten. Enligt Konsumentverket har bristerna avseende kantskydden varit orsak till den aktuella personskadan. Vid den aktuella olyckan har ett kantskydd varit löst på sådant sätt att en stålställning frilagts. Av bild från skadeanmälan framgår att vaddering varit så lös att det har gått att vika upp.

Konsumentverkets utredning visar bolaget inte hade åtgärdat studsmattornas kantskydd i enlighet med vad bolaget tidigare angett till Konsumentverket.

Efter besiktning av leklandet i november 2020 har säkerhetsbrister kvarstått avseende studs mattornas vaddering trots att studs mattorna då enligt bolaget försetts med nya kantskydd. Bilder i besiktningsprotokollen från juni 2019 och november 2020 visar att det har funnits blottad metall kring studs mattorna. Det är ett märkligt sammanträffande att bolagets kantskydd byttes efter olyckan inför den kommande besiktningen. Bolaget har tidigare uppgett att kantskydden byttes i september 2021, vilket får tolkas som att bolaget har försökt ge sken av att säkerhetsbristerna hade åtgärdats innan olyckan.

Det har vid besiktningen i november 2020 funnits en skarv från nätet fram till kantskyddet av ett icke verifierbart material som har täckt stålrören. Kantskydden har således inte kunnat täcka stålramen på ett tillfredsställande sätt, varför det har behövt skarvas med ett annat material. Den stötdämpande förmågan avseende detta material, liksom kantskyddens stötdämpande förmåga i förhållande till studs mattans kapacitet är okänd. Därutöver har kantskydden inte täckt metallen ordentligt på plattformarna utanför studs området, och det har även där funnits stötdämpande underlag som inte har varit verifierbara. Även i detta område kan olyckor ske.

Att bolaget har återkommande problem med lösa kantskydd framgår av att sådana fel även konstaterats vid bolagets anläggning i Malmö. Det är tydligt att den lösning med spännband och buntband som bolaget använt sig av inte har varit tillräcklig för att klara de krafter som materialet har varit utsatt för.

Bolagets hantering av skadeanmälan till Konsumentverket är också anmärkningsvärd. I stället för att ta sitt näringsidkaransvar i denna del har bolaget överlåtit på barnets föräldrar att göra skadeanmälan. Skadeanmälan fylldes i av föräldrarna några dagar efter olyckan med hjälp av en anställd hos bolaget. Den anställde har i denna anmälan angett följande: ”Gamla studs mattor, väldigt slitna! Metall runt hela studs mattan”. Först den 20 oktober

2021, efter telefonsamtal från Konsumentverket, skickade bolaget in en egen underrättelse där denna besvärande information utelämnats.

Det står klart att bolaget har haft kännedom om att lösa kantskydd på en studsmatta ger upphov till risker som innebär att studsmattan blir farlig. Antingen har bolaget underlåtit att åtgärda säkerhetsbristerna, eller så har bolagets åtgärder och kontroller varit otillräckliga för att förhindra uppkomsten av samma säkerhetsrisk.

Vidare har besiktningen i november 2020 visat att A-felet avseende farliga öppningar kvarstått. Bolaget har uppgett att det blivit ett missförstånd och att det inte förstått att även öppningar på trappans baksida behövde täckas för. Det har dock efter besiktningen i juni 2019 stått klart för bolaget att det har rört sig om öppningar som ska ses utifrån trappuppgången som helhet. Det måste ha varit uppenbart för bolaget att även öppningar av aktuellt slag på baksidan av trappan har behövt undanröjas.

Vidare har det vid besiktningen i november 2020 framkommit att A-felet från besiktningen i juni 2019 om att barn har kunnat ta sig under studsmattorna inte hade åtgärdats fullständigt av bolaget. Detta fel kvarstod i november 2020 alltså som ett B-fel. Det fanns då öppning om 15-20 cm till utrymmet under studsmattorna. Konsumentverket har kännedom om fall där barn har tagit sig igenom öppningar som inte har varit större än 10 cm.

Det kan konstateras att bolaget har tillhandahållit ett farligt lekredskap i form av studsmattor till en större krets barn under en period som sträcker sig mer än ett år från det att bristerna identifierades genom besiktningen i juni 2019. Det åligger bolaget som näringsidkare att löpande underhålla utrustningen och identifiera brister och allvarliga fel. Detta ansvar kan inte bolaget fransäga sig genom att enbart förlita sig på besiktningsmän vid årliga besiktningar. Bolaget

måste även självt besitta tillräcklig fackkunskap för att kunna identifiera allvarliga fel i sin anläggning.

Bolaget har brutit mot lagbestämmelser av grundläggande betydelse, och överträdelsen är att betrakta som allvarlig eftersom den drabbat barn, som är en särskilt skyddsvärd konsumentgrupp. Därtill kommer att det rört sig om säkerhetsbrister som har inneburit risk för allvarliga personskador. Den sanktionsavgift bolaget ska betala bör mot denna bakgrund vara kännbar. Bolaget nettoomsättning under räkenskapsåret 2018/2019 uppgick till 64 563 359 kr, och det yrkade beloppet ryms inom den beloppsspärr som föreskrivs i lagen. Bolagets olika anläggningar bedrivs av en och samma juridiska person, och det är då omsättningen för hela bolaget som ska beaktas.

#### *Bolaget*

Bolaget har inte av oaktamhet brutit mot 7 § PSL. För det fall att det anses att så är fallet finns det synnerliga skäl att efterge sanktionsavgiften. Om det ändå skulle anses finnas skäl att ålägga bolaget att betala sanktionsavgift bör avgiften bestämmas till ett lägre belopp än det Konsumentverket har yrkat.

Bolaget är väldigt angeläget om att hålla en hög säkerhetsnivå vid sina anläggningar. Under 2020 har bolagets lekland i Norrköping besökts av närmare 30 000 barn, och det har under denna period endast skett två olyckor. Bolaget utför regelbundna kontroller av lekredskapen. Vid mindre avvikelser åtgärdas dessa direkt på plats. Vid större avvikelser stängs lekredskapen ned till dess avvikelsen har åtgärdats. Ansvarig personal fyller i en checklista med de kontroller som har gjorts, och avvikelser som inte kan åtgärdas omgående registreras i ett centralt system. Bolaget har också samverkat aktivt med Konsumentverket angående frågor om säkerhet. Det har under åren förekommit omfattande kontakter där bolaget genomgående har varit mottagligt för



Konsumentverkets instruktioner. Den nu aktuella ansökan ger därför en felaktig bild av bolagets verksamhet.

Bolaget har omedelbart efter besiktningen i juni 2019 avhjälp samtliga anmärkningar som upptagits i besiktningsprotokollet. Bolaget hade under denna period tät kontakt med Konsumentverket och gav in bilder på de avhjälpandeåtgärder som hade vidtagits avseende samtliga A-fel.

Konsumentverket avslutade därefter ärendet, vilket bolaget uppfattade som att verket granskat och godtagit de åtgärder som bolaget genomfört.

Det är olyckligt att ett barn skadat sig på ett av bolagets lekredskap, men att en användare skadar sig vid användande av en studsatta betyder inte att det måste ha förelegat brister i det stöddämpande underlaget. Av Konsumentverkets utredning framgår att varken personalen eller barnets föräldrar såg den aktuella olyckan i oktober 2020 och de kan därför inte ha närmare kunskap om hur olyckan har gått till. Skadeanmälan från föräldrarna ger inte heller stöd för att stålställningen kring studsattan skulle ha varit frilagd vid olyckstillfället. Det har således inte framkommit att någon sett den aktuella olyckan eller att kantskydd legat ur position på ett sådant sätt att metallställningen har varit exponerad vid olyckan. Det finns inte heller någon utredning som visar att benbrottet endast kan ha orsakats av att barnet har landat på metall. Det vanligaste och mest naturliga förklaringen till en skada av denna typ vid användning av en studsatta torde vara att barnet har landat på ett olyckligt sätt.

Det framgår av bilder från juli 2019 att bolaget hade åtgärdat anmärkningarna på kantskydden från besiktningen i juni 2019. Konsumentverkets påstående om att det även därefter har funnits brister på kantskydden har grundats på två bilder från skadeanmälan angående olyckan i oktober 2020, samt ett antagande om att kantskydden måste ha varit bristfälliga eftersom ett barn skadat sig.

Det är dock inte möjligt att som Konsumentverket menar utifrån dra slutsatsen utifrån dessa bilder att kantskyddet satt löst. Kantskydden har varit ordentligt fastsatta mot stålställning och har varit i adekvat skick. Det har varit möjligt att lyfta kantskydden till viss del på något ställe, men de har inte suttit löst och har inte kunnat flyttas ur position med mindre än att man skulle dra sönder spännbanden som används för att sätta fast dem. Bolagets metod för att spänna fast kantskydden har också godkänts av besiktningsmannen.

Bolaget har under perioden 27–30 oktober 2020 bytt ut kantskydden på den ena kortsidan närmast ingången, där de slits snabbare. Dessa skydd byts normalt ut en gång per år. I övrigt har inga andra åtgärder vidtagits mellan olyckan i oktober och besiktningen i november 2020. Dessa åtgärder har inte vidtagits för att dölja orsaken till olyckan eller vilseleda Konsumentverket. Bolaget har dock p.g.a. ett missförstånd tidigare felaktigt uppgett för Konsumentverket att åtgärderna vidtogs i september 2019.

Konsumentverkets invändning om hur skadeanmälan har gått till saknar betydelse i målet och verkar inte ha något annat syfte än att anklaga bolaget för dålig administration. Dessutom är Konsumentverkets beskrivning vinklad. Barnets föräldrar bad bolaget om att få en blankett för skadeanmälan, och denna har sedan har skickats till Konsumentverket. Bolaget har också skickat in en egen anmälan, och det stämmer inte att bolaget skulle ha försökt tona ned brister som skulle ha varit orsak till olyckan i denna anmälan. Den anteckning av bolagets personal gjorde på föräldrarnas anmälan var en minnesanteckning som sammanfattade en av föräldrarnas uppgifter till personalen när personalen hjälpte till att fylla i anmälan. Detta har inte varit ett uttryck för personalens egen uppfattning om orsaken till olyckan eller statusen på studs mattorna.

Vad gäller A-felet angående öppningar i trappan till studs mattan har även dessa anmärkningar avhjälpits i omedelbar anslutning till besiktningen i juni 2021. Det fel som uppdagades vid besiktningen i november 2020 utgör inte heller

samma anmärkning som upptagits i besiktningsutlåtandet från juni 2019. Av besiktningsprotokollet från juni 2019 framgick att det fanns farliga öppningar på framsidan av trappan. Vid besiktningen i november 2020 har det framkommit att även öppningar på trappans baksida behövde åtgärdas, vilket av förbiseende inte påtalats vid den tidigare besiktningen. Bolaget har dock förlitat sig på, och måste kunna förlita sig på, att besiktningsmannen upptäcker de säkerhetsbrister som förekommer på anläggningen. Det är också mycket svårt att utan ett specialtillverkat verktyg identifiera att öppningarna på baksidan av trappan utgjorde en säkerhetsbrist. Det måste anses vara orimligt att kräva att bolaget ska behöva identifiera säkerhetsbrister som även en besiktningsman har förbisett.

Anders Alderbrant, certifierad besiktningsman som utfört besiktningarna i juni och november 2020, har granskat de aktuella bilderna från skadeanmälan m.m. Han anför sammanfattningsvis följande i ett intyg den 26 mars 2021 angående A-felen avseende kantskydden och öppningarna i trappan.

”Det är inte möjligt att göra en fullständig bedömning av riskerna att landa på ställställningen utan en besiktning på plats. Det saknas förutsättningar att göra den bedömningen som Konsumentverket gör om att bilderna [...] visar på liknande eller motsvarande fel på det stötdämpande underlaget, vid en jämförelse med de fel som tagits upp i besiktningsprotokoll från juni 2019. Bilderna visar snarare att det stötdämpande underlaget ser ut att sitta fast bättre och ser ut att vara av bättre kvalitet. Stålställningen är heller inte synlig.

Det är riktigt att det i besiktningen i november 2020 framkommit att öppningen bakom trappstegen inte hade täckts för. Det har däremot blivit ett missförstånd om vad som var felet vid besiktningen i juni 2019 om vad som behövde åtgärdas. Det framgår av utlåtandet att Busfabriken har vidtagit åtgärder, men då har uppfattat det som att framsidan behövde täckas.”

Anders Alderbrants bedömning bör tillmätas större Konsumentverkets bedömning. Han är certifierad besiktningsman, känner till hur studsmattan är uppbyggd och har utfört besiktningar på plats.

Konsumentverket har under processen i förvaltningsrätten anfört ytterligare grunder än i den ursprungliga ansökan, och har angett att de grunder som angetts i ansökan inte har varit uttömmande. Det har därmed varit oklart vilka omständigheter som Konsumentverket lagt till grund för sin ansökan och hur verket har vägt de olika omständigheterna vid bl.a. fastställandet av sanktionsavgiftens storlek. Konsumentverket synes ha börjat med att bestämma sanktionsavgiftens storlek, och när de synpunkter verket har framfört visat sig mindre väl underbyggda har verket valt att anföra nya omständigheter för att rättfärdiga det på förhand fastställda beloppet.

Beträffande omständigheten att barn har kunnat ta sig under studsmattan, vilket från början inte nämndes i Konsumentverkets ansökan i detta mål, upptogs det vid besiktningen i juni 2019 en anmärkning om att barn kunde ta sig in, eftersom en plastpanel inte satt fast ordentligt mot stålramen från sidan. Detta togs upp som ett A-fel, som bolaget sedan omedelbart avhjälpde.

Vid besiktningen i november 2020 konstaterades att det på vissa ställen var möjligt att lyfta plastpanelen från golvet 15-20 cm. Det har dock i praktiken varit nästan omöjligt att ta sig under studsmattan genom denna öppning. Detta upptogs som ett B-fel, och hade inte påpekats vid besiktningen i juni 2019. Bolaget kände därför inte till att detta kunde utgöra en säkerhetsbrist, och måste kunna förlita sig på det som framkommer vid besiktningen. Även denna brist är nu åtgärdad.

Vid besiktningen i november 2020 har även ett antal nya mindre allvarliga B-fel konstaterats avseende bl.a. stötdämpande underlag vid studsmattans utgång, d.v.s. utanför studsmattans hoppområde, samt stötdämpande mattor på

trappan till studs mattan. Dessa fel är emellertid sådana att det inte är realistiskt att användare av studs mattan ska kunna skada sig, och de hade inte heller påtalats vid tidigare besiktningar. Även dessa del är dock nu åtgärdade. Det finns heller inte någon sådan skarv vid kantskydden som Konsumentverket påstår. Bilderna i besiktningsprotokollet från november 2020 kan ge intrycket att ett skumgummimaterial som ligger under kantskyddet som ett extraskydd skjuter fram och att kantskydden därför inte täcker hela stålställningen. Det är dock felaktigt, utan detta har varit ett extra skydd som legat under kantskydden.

Åtminstone ett flertal av de omständigheter Konsumentverket grundat sin ansökan på har således visat sig inte stämma, vilket i vart fall innebär att det finns skäl att sätta ned den yrkade sanktionsavgiften. Det bör vid bestämmandet av storleken av en eventuell sanktionsavgift också beaktas att bolaget har vidtagit åtgärder för att höja säkerhetsnivån och minska riskerna. Bolaget har i omedelbar anslutning till besiktningen i juni 2019 avhjälpt samtliga anmärkningar avseende A-fel. Detta visar att bolaget aktivt har försökt att åtgärda de säkerhetsbrister som uppdagats för att säkerställa att lekredskapen håller en hög skyddsnivå.

Konsumentverket har inte heller presenterat någon utredning som stödjer bedömningen att bolaget uppsåtligt eller av oaktsamhet skulle ha underlåtit att vidta åtgärder för att förebygga att liknande fel skulle uppkomma på nytt.

Konsumentverket har fastställt sanktionsavgiftens storlek utifrån bolagets totala årsomsättning. Beloppet bör dock fastställas utifrån Busfabriken i Norrköpings årsomsättning. Bolagets anläggningar bedrivs som självständiga enheter. Ändamålet med lagstiftningen får anses vara att sanktionsavgiften ska vara kännbar i förhållanden till storleken på den enskilda verksamheten och inte bolaget som sådant.

Busfabriken i Norrköpings omsättning under 2020 uppgick till 6 528 242 kr, efter en kraftig nedgång till följd av pandemin. Den yrkade sanktionsavgiften utgör således en oskäligt stor del av årsomsättningen. Eftersom Busfabriken i Norrköpings omsättning varit cirka 10 procent av bolagets totala omsättning bör sanktionsavgiftens storlek bestämmas till högst 150 000 kr, d.v.s. 10 procent av det belopp Konsumentverket har yrkat. För det fall att bolagets totala omsättning ska utgöra grund för bestämmandet av sanktionsavgiften bör hänsyn tas till att bolaget som helhet upplevde en kraftig nedgång p.g.a. pandemin. Bolagets omsättning minskade betydligt 2020 jämfört med föregående räkenskapsår, och bolaget har gjort ett negativt resultat för 2020. Sanktionsavgiften blir oproportionerlig om inte hänsyn tas till detta. Med hänsyn till bolagets rådande ekonomiska förhållanden riskerar en sanktionsavgift av det storlek som yrkats att äventyra bolagets framtida verksamhet. Eftersom bolagets årsomsättning för 2020 varit cirka 42 procent av årsomsättningen för föregående år bör sanktionsavgiftens storlek bestämmas till högst 630 000 kr, d.v.s. 42 procent av det yrkade beloppet.

Därutöver bör eventuell sanktionsavgift sättas ned ytterligare med hänsyn till vad som framkommit om allvarlighetsgraden i de aktuella bristerna, subjektiva rekvisit, förmildrande omständigheter samt den osäkerhet som råder beträffande Konsumentverkets beräkning av den yrkade sanktionsavgiften, och de rättssäkerhetsaspekter som gör sig gällande med anledning av denna.

### **VITTNESFÖRHÖR**

Vid den muntliga förhandlingen har förvaltningsrätten hållit vittnesförhör med Samir Abdulaha och Marisabel Abdulaha på Konsumentverkets begäran, samt med Hassan Haydari, Celine Gonzalez, Etfan Leonte och Sylvia Literska på bolagets begäran.

Vittnena har under ed sammanfattningsvis uppgett följande.

*Samir Abdulaha*

Han är far till barnet som skadade sig i olyckan i oktober 2020, och var på plats i leklandet vid olyckstillfället. Barnet hoppade på studs mattan och landade på slitna madrasser som inte gav något skydd mot metallen som fanns under, eller mellan madrasserna som kan ha flyttats något. Han såg dock inte olyckan när den inträffade och vet inte exakt hur barnet landade. Det han såg var att barnet hoppade och sedan att han låg på golvet på madrasserna. Några dagar efter olyckan tog de fotografier på de slitna madrasserna och skickade dem till Konsumentverket.

*Marisabel Abdulaha*

Hon är mor till barnet som skadade sig i olyckan i oktober 2020. Hon var inte med vid olyckstillfället, men hade kontakt med Celine Gonzalez hos bolaget några dagar efter olyckan. De tog då fotografier på anläggningen för att visa att kantskydden var slitna. Celine Gonzalez sa till henne att bolaget inte hade åtgärdat brister under många år. Hon fyllde i en blankett som hon gav till Celine Gonzalez, som skrev till att mattorna var slitna. Detta gjorde hon för att hon ville hjälpa till och eftersom det hade skett olyckor tidigare.

*Hassan Haydari*

Han har tidigare varit anställd hos bolaget och arbetade i leklandet vid olyckstillfället i oktober 2020. Vid detta tillfälle arbetade han och Celine Gonzalez i anläggningen. Någon meddelade honom att det hade skett en olycka där ett barn hade landat på fel sätt. Barnet låg vid sidan av madrassen när han kom fram. Han hjälpte bl.a. till med att ringa efter ambulans. Kantskydden kunde vara smutsiga och slitna, men de satt alltid fast och man hade behövt ta i för att ta bort dem. Personalen gick också runt och kontrollerade anläggningen samt

åtgärdade eventuella brister på en gång. Kantskydden satt fast vid olyckan. Han arbetade under ungefär två år hos bolaget och hade märkt om något inte stämde vid olyckan.

*Celine Gonzalez*

Hon var anställd hos bolaget som assisterande platschef vid den aktuella anläggningen vid olyckstillfället i oktober 2020 och var även på plats i leklandet vid detta tillfälle. Det skedde ett missförstånd efter olyckan då föräldrarna fick med sig en blankett om skadeanmälan efter olyckan. Denna blankett borde ha fyllts i av personal tillsammans med föräldrarna. Föräldrarna fyllde nu i den hemma och lämnade in den till henne några dagar senare. Hon lade då själv till en text om att mattorna var slitna m.m. Hon återgav dock bara vad barnets mor sa till henne att hon ville ha med i anmälan. Senare fyllde hon i en egen blankett som skickades till Konsumentverket.

I anmälan har hon svarat ja på frågan om det finns risk för andra barn att skada sig på samma plats. Med detta menade hon endast att det alltid finns en risk att skada sig överallt. Någon risk för detta p.g.a. slitna mattor fanns dock inte. Hon anser inte att något var trasigt eller slitet. Kantskydden kunde dock bli smutsiga och missfärgade av smuts som barnen drog med sig från radiobilarna. Om något är trasigt brukar de få reda på det och åtgärda bristerna. Hon kontrollerade också studsattan efter olyckan.

*Etfin Leonte*

Han är anställd hos bolaget som servicetekniker sedan 2013. Hans arbete innefattar bl.a. att utföra reparationer och underhåll hos bolagets samtliga lekland. Han besöker varje anläggning i snitt ungefär en gång per månad.



I oktober 2020 åkte han till anläggningen i Norrköping på eget initiativ. Några kantskydd på en kortsidan var då slitna och behövde bytas. Kantskydden var dock inte farliga och han kontrollerade att alla skydden satt fast. Han spände två eller tre band som var lite lösa, men det var omöjligt att kantskydden skulle röra sig när någon hoppade i studsattan. Kantskydden sitter fast på studsattans metallställning med buntband eller snöre. Det går inte att dra slutsatsen att kantskydden skulle ha gått att flytta utifrån de fotografier som Konsumentverket hänvisar till. Vissa av dem föreställer inte heller kantskydden utan skyddsmattor i korridoren bredvid studsattorna.

*Sylvia Literska*

Hon är anställd som driftchef hos bolaget, och hjälper bolagets olika lekland med allt som har med driften att göra. Hon uppgav av misstag till Konsumentverket att åtgärder hade vidtagits avseende kantskydd i september i stället för oktober 2020. Detta var dock inte något försök att vilseleda och hon har även inbjudit Konsumentverket att besöka anläggningen, vilket det dock inte fanns något intresse för.

## SKÄL FÖR AVGÖRANDET

*Tillämpliga bestämmelser m.m.*

Enligt 1 § PSL syftar lagen till att säkerställa att varor och tjänster som tillhandahålls konsumenterna inte orsakar skada på person. Varor och tjänster som tillhandahålls av näringsidkare ska enligt 7 § PSL vara säkra.

Enligt 8 § första stycket PSL är en vara eller en tjänst säker, om den vid normal eller rimligen förutsebar användning och livslängd inte för med sig någon risk för människors hälsa och säkerhet eller bara en låg risk. Denna risk måste dock

vara godtagbar med beaktande av hur varan eller tjänsten används och ska vara förenlig med en hög skyddsnivå när det gäller människors hälsa och säkerhet.

En vara eller tjänst är andra stycket samma bestämmelse farlig, om den inte motsvarar kraven för en säker vara eller tjänst i första stycket.

Vid bedömningen av om en risk hos en vara ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå ska enligt 9 § PSL hänsyn särskilt tas till

1. en varas egenskaper, såsom dess sammansättning och förpackning samt anvisningar för montering, installation och underhåll,
2. annan information som lämnas om varan genom märkning, varningar, bruksanvisningar, anvisningar för dess bortskaffande eller på något annat sätt,
3. varans inverkan på andra varor, om det kan antas att den kommer att användas tillsammans med sådana,
4. risker som varan kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre.

En vara som uppfyller en svensk standard som överför en Europastandard ska enligt 11 § PSL anses säker i fråga om sådana risker som omfattas av den svenska standarden, om Europeiska kommissionen har offentliggjort en hänvisning till Europastandarden i Europeiska unionens officiella tidning.

När man i andra fall än som avses i 11 § PSL ska bedöma om en vara eller tjänst är säker ska enligt 12 § PSL särskilt beaktas

1. andra svenska standarder än sådana som avses i 11 §,
2. rekommendationer från Europeiska kommissionen med riktlinjer för bedömningen av varors eller tjänsters säkerhet,
3. god sed för produktsäkerhet i den berörda branschen,
4. den aktuella vetenskapliga och tekniska kunskapsnivån, och
5. den skyddsnivå som konsumenterna rimligen kan förvänta sig.

Den ovan nämnda lekredskapsstandarden SS-EN 1176 har inte offentliggjorts på det sätt som anges i 11 § PSL. Denna standard utgör dock en sådan annan standard som enligt 12 § 1 PSL ska särskilt beaktas vid bedömningen av en om en vara eller tjänst är säker.

Enligt punkt 4.2.16.1 i lekredskapsstandarden får det inte finnas några farliga hinder under eller runt hoppduken på en studsatta på vilka användaren kan ramla eller skada sig. Av denna punkt framgår även att åtkomst till utrymmet under hoppduken ska förhindras. Av punkt 4.2.7.2 i lekredskapsstandarden framgår att redskap ska vara utformade så att öppningar placerade mer än 60 cm från lekytan inte skapar någon risk för att huvud eller hals fastnar. Av bilaga D till standarden framgår att det inte får finnas öppningar av en viss storlek, vilket testas med hjälp av ett särskilt redskap med i standarden angivna mått.

En näringsidkare ska enligt 37 § första stycket PSL åläggas att betala en sanktionsavgift, om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligt eller av oaktsamhet har brutit mot bl.a. 7 § PSL.

Sanktionsavgiften ska enligt 40 § första stycket PSL fastställas till lägst fem tusen kronor och högst fem miljoner kronor. Avgiften får enligt andra stycket samma bestämmelse inte överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning. Årsomsättningen ska avse omsättningen närmast föregående räkenskapsår.

När det gäller sanktionsavgiftens storlek ska, enligt 41 § första stycket PSL, särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. I ringa fall ska enligt 41 § andra stycket PSL någon avgift inte dömas ut. Enligt tredje stycket samma bestämmelse får avgiften efterges, om det finns synnerliga skäl.

Enligt lagens förarbeten ska vid bedömningen av hur allvarlig överträdelsen är de objektiva och subjektiva omständigheterna i det enskilda fallet beaktas, bl.a. skaderiskernas karaktär och omfattning, näringsidkarens avsikter och förutsättningar samt den ekonomiska vinning som har uppstått, vilken grupp av konsumenter som varan riktar sig till, t.ex. barn, och om näringsidkaren efter att överträdelsen har skett vidtagit aktiva åtgärder för att eliminera risker eller skada. Det är också angeläget att avgiften inte bestäms till ett så lågt belopp att oseriösa näringsidkare inbjuds till ett kalkylerat risktagande (se prop. 2003/04:121 s. 200).

#### *Förvaltningsrättens bedömning*

Enligt Konsumentverket har bolaget underlåtit att åtgärda brister hänförliga till tre A-fel avseende studs mattor vid bolagets anläggning i Norrköping som konstaterats vid besiktning i november 2019.

Bolaget har enligt Konsumentverket därigenom tillhandahållit en vara som vid normal eller förutsebar användning medför mer än bara en låg risk, och därför har varit att betrakta som farlig. Konsumentverket anser att detta har skett av i vart fall oaktsamhet och att bolaget därmed ska åläggas att betala en sanktionsavgift.

Vid bedömningen av om de aktuella bristerna medför att bolaget har tillhandahållit en farlig vara ska en allmän bedömning göras av studs mattornas egenskaper med hänsyn till bl.a. de risker den kan föra med sig, särskilt för barn. Vid bedömningen ska även den s.k. lekredskapsstandarden beaktas.

Det är ostridigt att det vid besiktningen av studs mattorna i juni 2019 förelåg allvarliga brister avseende kantskydden kring studs mattornas hopppdukar. Kantskydden var vid detta tillfälle lösa och det fanns risk för barn att landa på

stålställningen under kantskydden. Bolaget anför att denna brist åtgärdades omedelbart efter besiktningen och inkom i juli 2019 med bilder till Konsumentverket för att visa detta. Såvitt framgår av besiktningsprotokollet från besiktningen av studsmattorna i november 2020 fanns det då inte någon anmärkning avseende kantskydden. Det finns inte någon utredning i övrigt i målet som visar att kantskydden varit bristfälliga vid besiktningsstillfället i november 2020 eller därefter.

Frågan är därmed om utredningen i målet i övrigt visar att det trots bolagets uppgifter om att kantskydden hade åtgärdats, har kvarstått brister hos kantskydden efter besiktningen i juni 2019. Utredningen i denna del består i huvudsak av vittnesmål angående den olycka som skedde i oktober 2020 där ett barn skadade armen vid användning av de aktuella studsmattorna, omständigheter kring bolagets hantering av skadeanmälan m.m. efter olyckan samt ett antal fotografier som barnets föräldrar tagit någon dag efter olyckan.

Förvaltningsrätten konstaterar i denna del att det inte finns några vittnen som har sett olyckan eller någon medicinsk utredning som visar att den måste ha skett genom att barnet har landat på en stålställning. I allmänhet kan sägas att det rimligen finns ett flertal andra tänkbara sätt för ett barn att skada armen vid användande av en studsmatta på ett lekland än att landa på studsmattans stålställning. Vidare har två personer som varit anställda av bolaget och som varit på plats vid anläggning vid olyckstillfället uppgett att de inte noterat några brister avseende kantskydden vid detta tillfälle. Några slutsatser om brister i kantskydden kan mot denna bakgrund inte dras med anledning av olyckan i oktober 2020. Det Konsumentverket anför angående uppgifterna i de olika skadeanmälningarna samt bolagets agerande i övrigt efter olyckan ger enligt förvaltningsrättens bedömning inte heller någon närmare vägledning angående kantskyddens skick.

De fotografier som finns i målet från oktober 2020 visar att kantskyddens ytskikt utseendemässigt har tett sig slitna på vissa ställen, samt att det förefaller ha gått att lyfta kantskyddet något i ett av studsmattans hörn. Det framgår dock inte hur mycket det har gått att lyfta eller hur detta har gått till. Därutöver föreställer flera av fotografierna andra skydd vid anläggningen än de nu aktuella kantskydden.

Bolagets servicetekniker har berättat om hur kantskydden har suttit fast och om att kantskydden inte vid hoppning har gått att rubba ur sitt läge vid hans inspektion av studsmattorna senare i oktober 2020. Vidare har den besiktningsman som utfört besiktningarna i juni 2019 och november 2020 uppgett att det inte utifrån de aktuella fotografierna går att bedöma att det har funnits liknande eller motsvarande brister som de fel som tagits upp i besiktningsprotokoll från juni 2019.

Förvaltningsrätten bedömer mot denna bakgrund att det inte går att dra någon säker slutsats om kantskyddens farlighet med anledning av de fotografier som Konsumentverket hänvisar till. Det är därmed inte heller visat att bolaget har underlåtit att åtgärda de brister avseende kantskydden som konstaterades vid besiktningen i juni 2019.

Vid besiktningen i november 2020 noterades även andra brister avseende stötdämpande underlag i anslutning till studsmattorna. Dessa brister hade inte noterats vid den föregående besiktningen och avser en helt annan del av studsmattan än kantskydden. Det finns ingen utredning om när i tiden bristerna uppkom eller hur länge de har förelegat. Det finns inte heller någon närmare utredning om vilka risker dessa brister har fört med sig och det har inte framkommit annat att bolaget har åtgärdat även dessa brister efter besiktningen.

Förvaltningsrätten bedömer sammantaget att det inte har framkommit att bolaget har tillhandahållit en farlig vara med anledning av det Konsumentverket anför angående kantskydden och det stötdämpande underlaget.

Vad gäller farliga öppningar, där barn kan fastna med huvud/hals, i trappan upp till studsmattorna, är det ostridigt att det vid besiktningen i november 2020 kvarstod öppningar i anslutning till trappan av det slag som hade noterats vid besiktningen i juni 2019. Denna brist står i strid med lekredskapsstandarden och får anses medföra mer än en låg risk för människors hälsa och säkerhet.

Förvaltningsrätten anser att bolaget genom att tillhandahålla studsmattor där denna brist har funnits har tillhandahållit en farlig vara. Frågan är därmed om detta har skett av oaktsamhet från bolagets sida. I besiktningsprotokollet från juni 2019 angavs att det fanns öppningar där huvud/hals kan fasta mellan trappsteg på flera ställen av sådan storlek att de stred mot lekredskapsstandardens krav. Bolaget har efter denna besiktning åtgärdat de öppningar som fanns mellan trappstegen.

Bolaget har ett eget ansvar som verksamhetsutövare för att se till att deras anläggning är säker och kan inte endast hänvisa till vad som har angetts i protokoll från årliga besiktningar. Vid bedömningen av om bolaget agerat oaktsamt får dock uppgifterna i besiktningsprotokollet, liksom den aktuella bristens karaktär i övrigt, betydelse för oaktsamhetsbedömningen.

De öppningar som har konstaterats vid besiktningen i november 2020 fanns på trappans baksida, där besökare får antas vistas betydligt mer sällan än vid trappans framsida. Öppningarna var inte heller mellan några trappsteg. Bristen går inte direkt att utläsa ur besiktningsprotokollet från juni 2019 och besiktningsmannen har anfört att det uppstått ett missförstånd mellan honom och bolaget beträffande vilka öppningar som skulle täckas för. Det framstår för förvaltningsrätten av bildmaterialet inte som särskilt tydligt att även denna

öppning skulle täckas för och den kräver därtill ett särskilt verktyg för att definitivt kunna konstateras. Det står klart att fråga inte har varit om ett medvetet risktagande från bolagets sida.

Förvaltningsrätten bedömer mot denna bakgrund att det inte är visat att bolaget borde ha förstått att den aktuella öppningen också behövde åtgärdas efter besiktningen i juni 2019. Den kvarstående bristen har också åtgärdats av bolaget efter besiktningen i november 2019. Bolaget har således i denna del inte handlat oaktsamt. Det finns därmed inte heller grund för att påföra bolaget sanktionsavgift med anledning av det Konsumentverket anför om farliga öppningar i trappan.

I besiktningsprotokollet från juni 2019 angavs vidare att det fanns åtkomst till utrymmet under studsredskapen och att det skulle vara låst för icke behöriga personer. Av det fotografi som är bifogat protokollet framgår att det gick att komma in under studsmattorna genom en öppning på sidan av den plastpanel som annars ska hindra åtkomst.

Utredningen i målet visar att bolaget åtgärdade öppningen men att det vid besiktningen i november 2020 alltså gick att få åtkomst till utrymmet under studsredskapen då det gick att lyfta plastpanelen från golvet till en höjd där barn, om än med viss svårighet, skulle kunna ta sig in.

Möjlighet att komma in under en studsmatta av aktuellt slag får anses vara förenat med stor fara för ett barn. Det får också anses vara ett förutsebart lekbeteende hos barn i ett lekland att försöka ta sig in i olika utrymmen i anslutning till lekredskapen där detta är möjligt. Åtkomst till utrymmet under en studsmatta är även en brist som står i strid med lekredskapsstandardens krav. Eftersom det alltså har varit möjligt för barn att komma in under de aktuella studsmattorna vid besiktningen i november 2020 har bolaget således enligt förvaltningsrättens bedömning tillhandahållit en farlig vara.



Vid bedömningen av om bolaget därigenom har agerat oaktsamt bör beaktas att det i besiktningsprotokollet från juni 2019 tydligt anges att utrymmet under studs mattan ska vara låst för icke behöriga personer. Det är därmed enligt förvaltningsrättens uppfattning en rimlig slutsats för varje omsorgsfull verksamhetsutövare att samtliga tänkbara öppningar till detta utrymme behövde säkras.

Bolaget borde således ha förstått att skyddet runt studs mattorna behövde utformas på ett sätt som omöjliggjorde för barn att komma in under studs mattorna. Genom att så inte har skett har bolaget av oaktsamhet brutit mot 7 § PSL. Det finns därmed grund för att påföra bolaget en sanktionsavgift i denna del. Den aktuella överträdelsen kan inte anses vara ringa och det har inte framkommit några synnerliga skäl för att efterge sanktionsavgiften. Frågan är därmed hur stor sanktionsavgift som ska beslutas.

Av 40 § PSL framgår att sanktionsavgiften inte får överstiga tio procent av näringsidkarens årsomsättning för närmast föregående räkenskapsår. Inom de beloppsgränser som anges i lagen ska en mer allmän bedömning göras som inte nödvändigtvis behöver förhålla sig till föregående års omsättning. Det finns dock inte något stöd för att denna bedömning ska göras endast utifrån en mindre del av näringsidkarens verksamhet, som bolaget har gjort gällande.

Förvaltningsrätten bedömer att bolaget har brutit mot en bestämmelse av stor betydelse i PSL genom att tillhandahålla en farlig vara. Tillhandahållandet har också varit riktat mot ett stort antal barn under en förhållandevis lång tid och har inneburit risk för allvarliga skador.

Av utredningen i målet framgår dock att bolaget vidtog vissa åtgärder för att komma till rätta med den aktuella bristen redan efter besiktningen i juni 2019 och därigenom minskade risken för skador. Bristen bedömdes också i

besiktningen 2020 som ett s.k. B-fel. Bolaget har sedan åtgärdat bristen helt efter besiktningen i november 2020. Det ska även beaktas att den aktuella överträdelsen inte har skett uppsåtligen. Det finns mot bakgrund av det som framkommit i målet angående bolagets fortlöpande säkerhetsarbete inte heller anledning att tro att överträdelsen har skett till följd av något kalkylerat risktagande. Förvaltningsrätten bedömer sammantaget att sanktionsavgiftens storlek skäligen kan bestämmas till 100 000 kr.

### **HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Detta avgörande kan överklagas. För information om hur man överklagar, se bilaga (FR-01).

Maria Albinsson

Rådman

Nämndemännen Gunnar Jonsson, Kenneth Larsson och Jari Mehtäläinen har deltagit i avgörandet.

Föredragande har varit Erik Ludvigsson.



## Hur man överklagar

FR-01

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

#### Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

### Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras och vilken ändring du vill ha.
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

### Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

### Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).

## HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.